Załącznik nr 2

Dr Beata Topij-Stempińska
Akademia Ignatianum w Krakowie
Wydział Pedagogiczny
Ul. Kopernika 26
31-501 Kraków

Autoreferat

1. Imię i nazwisko 2
2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe oraz tytuł rozprawy doktorskiej 2
3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych 2
4. Dorobek naukowy 2
Wskazane osiągnięcie 3
5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych 12
6. Udział w projektach badawczych 15
7. Udział w konferencjach naukowych 16
8. Udział w komitetach organizacyjnych konferencji i seminariów naukowych 17
9. Udział w komitetach i radach naukowych czasopism 17
10. Działalność w towarzystwach naukowych 18
11. Działalność dydaktyczna i w zakresie popularyzacji nauki 18
12. Opieka naukowa w charakterze promotora pomocniczego 18
13. Staże naukowe 19
14. Recenzowanie publikacji w czasopismach międzynarodowych i krajowych 19
15. Działalność organizacyjna i pełnione funkcje 19
16. Nagrody i wyróżnienia 20

Autoreferat

1. Imię i nazwisko

Beata Topij-Stempińska

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe oraz tytułu rozprawy doktorskiej

W 1995 r. uzyskałam tytuł magistra filozofii w zakresie pedagogiki na Wydziale Filozoficznym Towarzystwa Jezusowego w Krakowie (17 maja 1989 r. Wydział Filozoficzny TJ został oficjalnie uznany przez polskie władze państwowe za osobę prawną. W dniu 7 czerwca 1999 r. został przekształcony w Wyższą Szkołę Filozoficzno-Pedagogiczną „Ignatianum" w Krakowie, a 1 października 2011 r. - w Akademię Ignatianum w Krakowie).

W 1998 r. uzyskałam tytuł magistra historii w Instytucie Historii na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Stopień doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie pedagogika uzyskałam 27 listopada 2008 r. decyzją Rady Wydziału Nauk Pedagogicznych Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu na podstawie rozprawy doktorskiej *Działalność wychowawcza Krucjaty Eucharystycznej w Polsce 1925-1939.* Promotorem rozprawy był dr hab. Jerzy Kochanowicz, prof. DSW, a recenzentami - prof. dr hab. Władysława Szulakiewicz i prof. dr hab. Mieczysław Adamczyk.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

Od 1 października 1997 roku jestem zatrudniona w Akademii Ignatianum w Krakowie na Wydziale Pedagogicznym: od 1 października 1997 r. do 31 grudnia 2008 r. na stanowisku asystenta, a od 2 stycznia 2009 r. do chwili obecnej - na stanowisku adiunkta w Katedrze Historii Oświaty i Wychowania.

4. Dorobek naukowy

Mój dorobek publikacyjny, po uzyskaniu doktoratu, liczy łącznie 49 publikacji. W jego skład wchodzą: 3 monografie (1 autorska, 1 współautorska), ponadto opublikowałam monografię, która stanowi zmodyfikowaną wersję pracy doktorskiej, a także 14 artykułów w czasopismach naukowych i 19 rozdziałów w pracach zwartych, 8 publikacji książkowych, których byłam współredaktorem oraz 5 recenzji i artykułów recenzyjnych. Poza tym jestem autorem 116 haseł słownikowych (biogramy eksjezuitów nauczycieli KEN).

Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. O stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2017 r. poz. 1789):

a) Tytuł osiągnięcia naukowego:

Monografia: ***Uczniowie jezuickich instytucji edukacyjnych w Galicji w XIX wieku. Portret zbiorowy***

b) Autor i tytuł publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa, recenzenci wydawniczy

Beata Topij-Stempińska, 2019, *Uczniowie jezuickich instytucji edukacyjnych w Galicji w XIX wieku. Portret zbiorowy,* Wydawnictwo Naukowe Akademii Ignatianum w Krakowie, Kraków, ISBN 978-83-7614-414-6.

Recenzenci wydawniczy: prof. dr hab. Andrzej Meissner; dr hab. Jerzy Kochanowicz, prof. AWSB.

c) Cel i osiągnięte wyniki

Publikacja pt. *Uczniowie jezuickich instytucji edukacyjnych w Galicji w XIX wieku. Portret zbiorowy* jest monografią o charakterze historyczno-pedagogicznym. Rozprawa ta wpisuje się w obszar prowadzonych przeze mnie badań związanych z dziejami/historią instytucji edukacyjnych. Instytucją edukacyjną jest szkoła, skupiająca wyodrębnioną ze społeczeństwa grupę – społeczność szkolną, w której najważniejszą jej częścią są sami uczniowie. Rzeczywistość szkolną można postrzegać z różnych punktów widzenia. Jednym z nich jest takie spojrzenie, które koncentruje się na szkole jako na jedynym w swoim rodzaju miejscu powstawania i wyodrębniania się nowej zbiorowości, jaką jest społeczność uczniowska. Ta społeczność jest ze swojej natury – wynikającej ze ściśle określonych ram czasowych – nietrwała i zmienna, zawsze jednak posiada charakterystyczne cechy, które pozwalają ją wyróżnić spośród innych grup. Każdy bowiem uczeń jest osobą posiadającą własne, indywidualne cechy, stanowi jednocześnie cząstkę zbiorowości ludzi, którzy ze względu na dłuższy, wspólny pobyt (często kilkuletni) w jednym miejscu oraz podobne doświadczenia szkolne mają wiele cech wspólnych. Istotne zatem jest poznanie jednostkowych losów, które pozwolą na poznanie cech właściwych dla całej grupy. Badania nad portretem zbiorowym uczniów jezuickich instytucji edukacyjnych należy zaliczyć do tych, które wpisują się w nurt badań biograficznych. Biografia „oprócz indywidualnego portretu jednostki wyraża zbiorowy wizerunek grupy, do której owa jednostka należała. Mamy wówczas do czynienia z tak zwaną biografią zbiorową, obejmującą zarazem

indywidualny obraz człowieka, jak i odzwierciedlone w nim podstawowe cechy społeczności i społeczeństwa danego okresu historycznego"[1]. Celem moich badań jest zatem próba wieloaspektowego spojrzenia na uczniów jezuickich instytucji edukacyjnych w Galicji XIX wieku na tle dokonujących się wówczas przemian edukacyjnych, społecznych, politycznych oraz kulturowych, a także stworzenie ich portretu zbiorowego.

Podjęte poszukiwania badawcze obejmują okres ponad dziewięćdziesięciu lat. W pierwszej połowie XIX wieku jezuici prowadzili w Galicji gimnazjum, konwikt i studium filozofii w Tarnopolu w latach 1820-1848 oraz gimnazjum w Nowym Sączu (1838-1848) i konwikt szlachecki we Lwowie (1839-1848), a w drugiej połowie XIX wieku założony został konwikt szlachecki w Tarnopolu (1853-1887) i Zakład Naukowo-Wychowawczy w Bąkowicach pod Chyrowem (1886-1914). Początkową datą dla swoich badań uczyniłam rok 1820, gdy jezuici po raz pierwszy pojawili się w granicach państwa Habsburgów. Natomiast za datę końcową przyjęłam rok 1914. O ile data początkowa nie budzi zastrzeżeń, o tyle końcowa może wydawać się dyskusyjna. Taka decyzja podyktowana została proponowaną przez niektórych historyków periodyzacją dziejów wskazujących właśnie wybuch I wojny światowej jako końcową datę wieku XIX[2]. Ponadto wpływ na taką decyzję periodyzacyjną miała specyficzna sytuacja szkolnictwa średniego w Galicji w okresie działań wojennych. Przed I wojną światową jezuici posiadali w Galicji tylko jedną szkołę – Zakład Naukowo-Wychowawczy w Bąkowicach pod Chyrowem. Edukację zdobywała tam młodzież z całej Galicji, głównie byli to synowie galicyjskiej inteligencji i ziemiaństwa. Po wybuchu wojny jezuici byli zmuszeni nie tylko ograniczyć na pewien czas działalność zakładu chyrowskiego, ale nawet zamknąć ośrodek i odesłać uczniów do domów. Ta sytuacja spowodowana była działaniami wojennymi, przejmowaniem budynków Zakładu najpierw na potrzeby wojska austriackiego, a potem po zajęciu części terytorium Galicji przez Rosjan także wojska rosyjskiego. Ponadto wielu uczniów zaciągnęło się do formujących się wówczas armii polskich i wzięło udział w I wojnie światowej. Z drugiej strony przyjęcie takich ram czasowych poniekąd wyznacza sam czas funkcjonowania badanych instytucji edukacyjnych. W pracy został przyjęty podobny okres funkcjonowania placówek, bowiem działanie jezuickiego ośrodka szkolnego w Tarnopolu w pierwszym jego okresie (do 1848 r.) trwało 28 lat, po wznowieniu działalności w Tarnopolu – 30 lat. Zatem słuszne wydaje się

[1] C. Majorek, *Rola badań biograficznych w rekonstrukcji dziejów oświaty i pedagogiki w Galicji*, w: *Biografie pedagogiczne. Szkice do portretu galicyjskiej pedagogii*, red. C. Majorek, J. Potoczny, K. Sowa, Rzeszów 1997, s. 12–13.

[2] A. Chwalba, *Historia powszechna. Wiek XIX*, Warszawa 2008; J. Osterhammel, *Historia XIX wieku. Przeobrażenia świata*, przeł. I. Drozdowska-Broering i in., Poznań 2013; C.A, Bayly, *The Birth of the Modern World, 1780–1914: Global Connections and Comparisons*, Malden, MA 2004.

uwzględnienie w badaniach zbliżonego okresu działalności placówki w Bąkowicach pod Chyrowem. W tym wypadku, biorąc pod uwagę roczniki uczniów kończących edukację w czerwcu 1914 roku, okres działalności tamtejszego zakładu wynosił 28 lat. Za przyjęciem takich okresów działalności jezuickich zakładów edukacyjnych przemawia również fakt, że obejmują one za każdym razem jedno pokolenie, rozumiane jako grupa wyodrębniona na podstawie wspólnych cech, a także zbliżonego wieku jej członków[3] oraz na założeniu, że pokolenia te bazują na „osobnym systemie wartości i światopoglądzie, ukształtowanych przez społeczno-polityczny kontekst, w którym jednostki się wychowywały w młodości"[4]. Z tego też względu można założyć, że będzie możliwe nakreślenie portretu zbiorowego społeczności uczniowskiej jezuickich instytucji edukacyjnych w Galicji. W instytucjach tych wykształcono i wychowano rzesze uczniów, którzy odegrali później znaczącą rolę w różnych obszarach życia politycznego i społecznego nie tylko Galicji.

Dotychczasowe badania działalności edukacyjnej jezuitów w Galicji skoncentrowane były na ukazaniu działalności pojedynczych placówek edukacyjnych albo na przedstawieniu ich dziejów w ramach większych opracowań dotyczących wybranych ośrodków pracy duszpasterskiej[5].

Należy podkreślić, że w działalności każdej instytucji edukacyjnej ważni są ludzie, zarówno ci, dla których ona powstała, jak też i ci, którzy ją tworzyli. W badaniach prowadzonych przez historyków wychowania zajmujących się Galicją dość istotne miejsce zajmują zarówno twórcy, kreatorzy myśli pedagogicznej, jaki i profesorowie, nauczyciele oraz studenci[6]. Mniej jest natomiast badań poświęconych społecznościom uczniowskim w Galicji, a także ich portretom zbiorowym.

Mając na uwadze przyjęty temat dysertacji, jak już zostało wspomniane, przedstawiłam w niej przede wszystkim uczniów jezuickich instytucji edukacyjnych, a dokładniej ich portret zbiorowy. Podjęłam tym samym próbę uchwycenia wspólnych i charakterystycznych cech tej zbiorowości. Jednocześnie ukazałam ją w szerszym kontekście edukacyjnym poprzez pryzmat miejsca i ludzi (grona pedagogicznego) oraz przyjętych metod wychowania i kształcenia w jezuickich instytucjach edukacyjnych. W tym kontekście główny problem badawczy rozprawy przyjmuje postać pytania: Jakie były cechy

[3] M. Ossowska, *Koncepcja pokolenia*, „Studia Socjologiczne" 1963, nr 2 s. 47-51.
[4] P. Szukalski, *Solidarność pokoleń. Dylematy relacji międzypokoleniowych*, Łódź 2012, s. 13-14.
[5] Szczegółową bibliografię publikacji dotyczących działalności jezuitów w Polsce zebrał Ludwik Grzebień. Zob. L. Grzebień, *Podstawowa bibliografia do dziejów Towarzystwa Jezusowego w Polsce*, t. 1–2, Kraków 2009.
[6] Np. A. Banach, *Kariery zawodowe studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego pochodzenia chłopskiego z lat 1860/1861–1917/1918*, Kraków 2009; A. Meissner, *Kształcenie nauczycieli w środkowej Galicji: 1871–1918*, Rzeszów 1974; W. Szulakiewicz, *Władysław Seredyński: studium z dziejów pedagogiki galicyjskiej*, Rzeszów 1995.

konstytutywne portretowanej społeczności uczniów jezuickich instytucji edukacyjnych w Galicji w XIX wieku?

W związku z przyjętym problemem głównym wyłaniają się problemy szczegółowe: (1) Z jakich środowisk rodzinnych pochodzili uczniowie? (2) Jak była ich przynależność społeczna, wyznaniowa i narodowa? (3) Jakie doświadczenia szkolne były ich udziałem? (4) Jakich dokonali wyborów dróg życiowych i zawodowych?

Istotną kwestią, ważną ze względu na przyjętą problematykę, było przede wszystkim określenie stanu dotychczasowych badań nad społecznością uczniowską szkół jezuickich, a także nad samymi jezuickimi instytucjami edukacyjnymi w Galicji. Niewątpliwie cenną publikacją dla badaczy zajmujących się historią szkolnictwa jezuickiego w XIX wieku jest opracowanie Maurycego Maciszewskiego pt. *Historya gimnazjum tarnopolskiego. Okres I. 1820–1848* (Tarnopol 1896), a także niewielkich rozmiarów, ale ważna pod względem merytorycznym, publikacja autorstwa Władysława Chotkowskiego pt. *Powrót i zniesienie jezuitów w Galicji w 1820–1848. Na podstawie archiwaliów rządowych* (Warszawa 1906)[7]. Kolejną pozycją jest monumentalne dzieło Stanisława Załęskiego, *Jezuici w Polsce* (Kraków 1906)[8]. Jak już wspominano, w I połowie XIX wieku jezuici prowadzili jeszcze dwie instytucje edukacyjne – gimnazjum w Nowym Sączu i konwikt szlachecki we Lwowie. O gimnazjum w Nowym Sączu pisał Tadeusz Słowikowski w 1939 roku w artykule opublikowanym na łamach „Rocznika Sądeckiego" pt. *Fragmenty z przeszłości pierwszego państwowego Liceum i Gimnazjum im. Jana Długosza w Nowym Sączu w XIX wieku*, w którym autor wyróżnił okres jezuicki w historii szkoły i zamieścił dane dotyczące liczby uczniów w kolejnych latach. Ponadto historię krótkiej działalność edukacyjnej jezuitów w Nowym Sączu w prowadzonym przez nich gimnazjum przybliżył Jan Preisner w dwutomowej publikacji poświęconej działalności Towarzystwa Jezusowego w Nowym Sączu[9]. Dzieje drugiej z wymienionych instytucji (konwikt we Lwowie) nakreślił Ludwik Grzebień. Korzystając z zachowanych materiałów źródłowych, jezuicki historyk ukazał ramy organizacyjne i podstawowe założenia procesu wychowania oraz podał nazwiska konwiktorów[10]. Dostępny, jednak nieliczny materiał źródłowy nie pozwala na nakreślenie portretu zbiorowego społeczności uczniowskich tych dwóch instytucji (Nowy Sącz i Lwów),

---

[7] W. Chotkowski, *Powrót i zniesienie jezuitów w Galicji w 1820–1848. Na podstawie archiwaliów rządowych*, Warszawa 1904.

[8] S. Załęski, *Jezuici w Polsce. Jezuici w Polsce porozbiorowej 1820–1905*, t. 5, cz. 2, Kraków 1906.

[9] J. Preisner, *Jezuici w Nowym Sączu przy kościele Świętego Ducha*, t. 1–2, Kraków 2003.

[10] L. Grzebień, *Konwikt szlachecki we Lwowie 1842–1848*, w: *Jezuicka ars educandi. Prace ofiarowane Księdzu Profesorowi Ludwikowi Piechnikowi SJ*, red. S. Obirek, M. Wolańczyk, Kraków 1995.

a jedynie na zarysowanie szkicu do takiego portretu. Podjęte badania otworzyły drogi do dalszych poszukiwań badawczych w tym zakresie.

W XX wieku ukazały się również publikacje, w których przedstawiono różne formy działalności jezuitów w Galicji w II połowie XIX wieku. Jednak „w odróżnieniu od konwiktu jezuitów w Chyrowie (...), o konwikcie w Tarnopolu z lat 1856-1886 nikt dotąd szerzej nie pisał"[11]. Inaczej niż w przypadku Tarnopola przedstawia się stan badań dotyczący Zakładu Naukowo-Wychowawczego w Bąkowicach pod Chyrowem. Po pierwsze, powstała szczegółowa i prawie „kompletna" monografia zakładu autorstwa Jana Niemca, w której autor w szóstym rozdziale przybliżył losy wybranych uczniów Zakładu chyrowskiego. Po drugie powstało i nadal powstaje wiele prac przyczynkarskich, których autorzy przybliżają np. działalność teatru konwiktowego, znaczące postacie nauczycieli i wychowawców[12].

Pomimo istnienia wielu prac o samym zakładzie chyrowskim, obejmujących różne aspekty jego działalności, w podjętych badaniach zdecydowałam się skoncentrować swoją uwagę przede wszystkim na społeczności uczniowskiej oraz jej znaczeniu i roli w ówczesnym społeczeństwie, dlatego dla moich badań istotne są dwie publikacje – słowniki biograficzne wychowanków konwiktu w Tarnopolu oraz w Chyrowie. Należy jednak podkreślić, że istniejące już publikacje słownikowe: *Chyrowiacy. Słownik biograficzny wychowanków Zakładu Naukowo-Wychowawczego OO. Jezuitów w Chyrowie 1886–1939*[13] i *Konwikt szlachecki w Tarnopolu 1856–1886. Słownik wychowanków*[14] stanowią jedynie punkt wyjścia dla badań nad portretem zbiorowym uczniów galicyjskich jezuickich instytucji edukacyjnych. Podążając za sugestią Andrzeja Szwarca, w niniejszej rozprawie, nie stały się one „wyłącznym tworzywem"[15] dla powstania portretu zbiorowego uczniów. W toku prac analizowałam bowiem, pod kątem przyjętej problematyki badawczej, przede wszystkim dostępny materiał źródłowy oraz inne opracowania, w tym biografie poszczególnych osób czy ich rodzin.

---

[11] L. Grzebień, B. Topij-Stempińska, *Konwikt szlachecki w Tarnopolu 1856–1886. Słownik wychowanków*, Kraków 2016, s. 10.

[12] J. Niemiec, *Zakład Naukowo-Wychowawczy ojców Jezuitów w Chyrowie 1886–1939*, Kraków–Rzeszów 1998; M. Puchowska, *Tematyka żydowska na scenie jezuickiego teatru szkolnego w Chyrowie*, „Prace Naukowe AJD. Pedagogika 13" 2004; A. Królikowska, *Teofil Bzowski as the guardian of the memory of the ideals of the Chyrow boarding school and its graduates*, „Horyzonty Wychowania" 2017, nr 37.

[13] L. Grzebień, J. Kochanowicz, J. Niemiec, *Chyrowiacy. Słownik biograficzny wychowanków Zakładu Naukowo-Wychowawczego OO. Jezuitów w Chyrowie 1886–1939*, Kraków 2000.

[14] L. Grzebień, B. Topij-Stempińska, *Konwikt szlachecki w Tarnopolu 1856–1886. Słownik wychowanków*, Kraków 2016.

[15] A. Szwarc, *Portrety zbiorowe dziewiętnastowiecznych Polaków w nowszej historiografii. Uwagi dyskusyjne*, w: *Człowiek – Społeczeństwo – Źródło. Studia* dedykowane *profesor Jadwidze Hoff*, red. S. Kozak, D. Opaliński, J. Polaczek, Rzeszów 2014, s. 583.

Jednym z głównych etapów przyjętej procedury badań biograficznych było zgromadzenie i uporządkowanie podstawowych danych biograficznych. Należało je uporządkować według głównych wątków biograficznych: kwestionariusza osobowego (imię nazwisko, data i miejsce urodzenia, zgonu, pochodzenie społeczne); przebytej edukacji (szkolna, uniwersytecka) oraz podejmowanej działalność (zawodowa, społeczna, polityczna). Jednym z ważnych punktów było także określenie ram czasowych i terytorialnych prowadzonych badań oraz jednoznaczne uściślenie okresu przebywania członków badanej zbiorowości we wspólnym środowisku szkolnym. Przyjmując taki tok postępowania badawczego, istotne dane biograficzne poszukiwane były w aktach urzędowych (państwowych i szkolnych), pamiętnikach, nekrologach i wspomnieniach pośmiertnych, pracach biograficznych powstałych wcześniej oraz wśród zachowanej dokumentacji wizualnej. Sądzę, że przyjęty sposób badania pozwala na optymalne poznanie badanej zbiorowości uczniów i nakreślenie jej portretu zbiorowego. Z punktu widzenia przyjętych założeń badawczych, istotne było, aby udało się uchwycić również rolę i znaczenia tychże zbiorowości uczniów w życiu społeczeństwa galicyjskiego w XIX wieku. Nakreślenie takiego portretu wydaje się możliwe, bowiem uczniów tych instytucji połączyło nie tylko miejsce nauki, ale również względnie trwałe więzi oparte na zinterioryzowanych wartościach przekazanych w procesie wychowania i kształcenia w jezuickich instytucjach edukacyjnych.

Poddając analizie zgromadzony materiał źródłowy, w publikacji wyróżniłam dwie zasadnicze części: pierwszą obejmującą rozdział I i II oraz drugą, na którą składa się rozdział III i IV. Część pierwsza zawiera charakterystykę jezuickich instytucji edukacyjnych działających w Galicji w XIX wieku. W dwóch pierwszych rozdziałach, w oparciu zarówno o dostępny materiał źródłowy, jak i opracowania, przybliżyłam funkcjonowanie placówek edukacyjnych w wymienionym okresie, dokonałam ich charakterystyki, uwzględniając zarówno charakterystykę grona pedagogicznego, jak i przyjętych założeń dydaktyczno-wychowawczych. Zagadnienia te zostały poddane analizie w kontekście sytuacji społecznej i politycznej ówczesnej Galicji. W podjętych analizach uwzględniłam także sytuację lokalną. Tego rodzaju strategia umożliwiła mi poznanie zewnętrznych czynników wpływających na funkcjonowania jezuickich instytucji edukacyjnych. Przyjęcie takiej struktury pracy wydaje się być zasadne, bowiem instytucje te miały istotne znaczenie dla kształtowania się osobowości wychowanków, a niejednokrotnie wpływały także na ich dalsze losy.

W pierwszym rozdziale podjęta została również próba naszkicowania portretu zbiorowego uczniów nowosądeckiego gimnazjum i lwowskiego konwiktu. Przybliżenie działalności tych dwóch placówek oraz stworzenie szkicu portretu zbiorowego społeczności

uczniowskich jest istotne, bowiem prowadzi do ważnego wniosku, że jezuici nie ograniczali się jednie do kształcenia i wychowania młodzieży należącej do warstw uprzywilejowanych, ale również kształcili młodzież pochodzącą z innych warstw społecznych. Historia działalności tych instytucji jest przykładem na podejmowane przez jezuitów galicyjskich różnorodnych wyzwań edukacyjnych.

Kreśląc historię i obraz środowiska edukacyjnego uczniów jezuickich instytucji edukacyjnych, chciałam przede wszystkim wskazać na istnienie środowiska edukacyjnego, rozumianego jako względnie stały układu jednostek, grup i zbiorowości ludzkich, które wywierają wpływ na aktywność i zachowanie osoby. Ujmując to inaczej, szczegółowa analiza infrastruktury towarzyszącej codzienności szkolnej uczniów pozwoliła zrozumieć, gdzie i przez kogo (w relacji z kim) kształtowały się poglądy i doświadczenia uczniów, co (lub/ i kto) mogło wywrzeć decydujący wpływ na dokonane przez nich wybory. Należy pamiętać, że samo środowisko edukacyjne także w jakiś sposób warunkowało charakter danej zbiorowości.

W drugiej części rozprawy przybliżyłam portret społeczności uczniowskiej jezuickich instytucji edukacyjnych w Tarnopolu i Chyrowie. W rozdziale trzecim skoncentrowałam się na nakreśleniu portretu społeczności uczniowskiej placówek tarnopolskich, a w ostatnim rozdziale – portretu Chyrowiaków. Wspomniane portrety zbiorowe Tarnopolczyków i Chyrowiaków przedstawiam według przyjętych kategorii: środowisko rodzinne, miejsca zamieszkania rodziców (pochodzenie terytorialne), pochodzenie wyznaniowe, narodowe, społeczne, doświadczenia szkolne badanych uczniów oraz ich wybory życiowe. Korzystając z posiadanym materiałów, podjęłam próbę przeprowadzenia charakterystyki pedagogicznej i socjologicznej badanych grup uczniowskich według kryterium pochodzenia społecznego, wyznaniowego i narodowościowego. Wyrażam nadzieję, że podjęte badania będą stanowić przyczynek do ustalenia aspiracji kształceniowych różnych grup ówczesnego społeczeństwa galicyjskiego. Wśród poddanych oglądowi badawczemu uczniów byli przedstawiciele wszystkich niemal warstw społecznych, wielu z nich należało do elit politycznych Galicji. Reprezentowali oni różne stronnictwa, partie i często odmienne światopoglądy. Należy jednak pamiętać, że budowanie XIX wiecznego społeczeństwa, którego częścią byli portretowani uczniowie, dokonywało się w Galicji, która *de facto* była pozbawiona niezależności politycznej, a jej mieszkańcy pozostawali poddanymi obcego monarchy. Zapewne ta sytuacja miała również wpływ na kształtowanie uczniowskich postaw i przyjmowane przez nich w dorosłym życiu określonego stanowiska wobec kwestii społecznych, politycznych czy narodowych.

Wielu z uczniów, o których traktuje praca, uczyło się w tych placówkach zaledwie jeden lub dwa lata, inni pozostali w szkole aż do matury. Młodzież przyjeżdżała do Tarnopola i Chyrowa z odległych nawet o setki kilometrów miejscowości. Rodzice często decydowali się na odesłanie synów tak daleko od domu rodzinnego, bowiem jezuici nie tylko gwarantowali ich dzieciom solidną edukację, ale przede wszystkim wychowanie oparte na tradycyjnych wartościach. Wśród uczniów jezuickich instytucji edukacyjnych byli przedstawiciele arystokracji, ziemiaństwa, mieszczaństwa (rzemieślnicy, kupcy, bankierzy), inteligencji (urzędnicy, lekarze, prawnicy, malarze, pisarze), burżuazji (przemysłowcy, przedsiębiorcy), ale też chłopstwa. Ich cechą wspólną była na pewno przynależność do społeczności uczniowskiej, wynikająca z faktu wpisania w poczet uczniów danej placówki edukacyjnej. Z uwagi na środowisko edukacyjne, istotnego znaczenia nabierają również formalne i pozaformalne relacje między uczniami a nauczycielami i wychowawcami. Najistotniejsze wydają się być relacje pomiędzy samymi uczniami, a dokładniej powstawanie w wyniku tych wzajemnych powiązań, więzi międzyludzkich, które stanowiły podwalinę pod późniejsze kontakty już w życiu pozaszkolnym. Wyraźnym tego dowodem były spotkania „po latach" uczniów jezuickich instytucji edukacyjnych. Pierwsze tego rodzaju zjazdy odbyły się z inicjatywy wychowanków lwowskiego konwiktu szlacheckiego. Kolejne były już udziałem społeczności uczniowskiej z Tarnopola, a później spotkania uczniów gimnazjum chyrowskiego. Były to zarówno spotkania koleżeńskie, uczniów jednego rocznika, jak i wielkie zjazdy organizowane z okazji kolejnych rocznic, np. zjazd Tarnopolczyków z 1906 roku z okazji 50-lecia otwarcia konwiktu szlacheckiego czy ten zorganizowany z okazji 25-lecia zakładu chyrowskiego. Pozostała po nich dokumentacja[16], także wizualna, która pozwala poznać oficjalną stronę dawnego życia szkolnego Tarnopolczyków i Chyrowiaków, a także wybory zawodowe, których dokonali. Wymownym znakiem trwałości więzi powstałych w czasach szkolnych była również korespondencja nadsyłana do redakcji periodyku „Z Chyrowa", (później „Kwartalnika Chyrowskiego"), a także powstanie w 1911 r. Związku Byłych Chyrowiaków. W ramach powołanych w wielu miastach oddziałów Związku, uczniowie jezuickich instytucji edukacyjnych spotykali się nie tylko po to, by wspominać czasy szkolne, dowiedzieć się, „co słychać", ale były to również spotkania połączone z odczytami i prelekcjami.

Jednym z istotnym aspektów działalności edukacyjnej jezuitów była integracja procesu wychowania i kształcenia. Podstawowym celem wychowania w jezuickich instytucjach

[16] *Pamiętnik zjazdu konwiktorów Tarnopolskich z roku 1856-1886*, Lwów 1906; *Pamiętnik Jubileuszowy konwiktu chyrowskiego 1886-1911*, Przemyśl 1911.

edukacyjnych było ukształtowanie zaangażowanego i aktywnego katolika, działającego na rzecz Kościoła katolickiego. Ważnym jego elementem była również troska o podtrzymywanie tożsamości narodowej[17] i – może nie ostentacyjne, ale jednak propolskie – wychowanie patriotyczne młodzieży. Tę integralność wspomnianych procesów najlepiej oddawało motto chyrowskiego zakładu: *Deo, Patriae, Amicitiae*. Jeśli przyjąć, za Czesławem Majorkiem, iż portret zbiorowy buduje suma portretów indywidualnych, to należy zauważyć, iż niezależnie od okresu, w którym działała placówka prowadzona przez jezuitów, zawsze była ona kuźnią elit intelektualnych.

Absolwenci szkół jezuickich pochodzili z różnych stron, czasem dzieliły ich granice państw. Zazwyczaj należeli do tej samej warstwy społecznej – ziemiaństwa, inteligencji, ich rodziny zajmowały podobną pozycję społeczną i posiadały podobny status majątkowy. Byli jednak wśród nich i tacy, dla których nauka w szkole stawała się szansą na przyszły awans społeczny. Absolwentów tych szkół określano mianem Tarnopolczyków oraz Chyrowiaków.

Absolwenci jezuickich instytucji edukacyjnych działali w środowiskach lokalnych, należeli do regionalnych towarzystw, np. gospodarczych, inicjowali zmiany i pisali artykuły propagujące nowe rozwiązania w gospodarce. Uczestniczyli w życiu politycznym, społecznym i kulturowym Galicji. Byli w szeregach tych, którzy walczyli o autonomię dla Galicji w ramach monarchii austro-węgierskiej. Można ich wpisać w poczet prekursorów w wielu dziedzinach (elektrotechnika, medycyna, architektura, wulkanologia, geografia itp.), należeli do elity intelektualnej (profesorowie, pisarze, dziennikarze), a także nieśli „kaganek oświaty", jak Buzath czy Trzaskowski. Wykształcenie uzyskane w jezuickich instytucjach edukacyjnych pozwoliło im podjąć dalszą edukację, zdobywać kolejne stopnie, rozwijać pasje. Wśród absolwentów jezuickich instytucji edukacyjnych byli wysocy rangą urzędnicy państwowi, politycy, pierwsi namiestnicy (Gołuchowski, Possinger) i ministrowie dla Galicji (Grocholski, Ziemiałkowski), a także urzędnicy różnych ministerstw i posłowie. Czasem wśród nich były osoby lojalne wobec rządu w Wiedniu, ale częściej byli to ludzie oddani sprawie walki o niezależność i niepodległość państwa polskiego. Swoje oddanie sprawie narodowej wyrażali oni w różny sposób: pisali, apelowali, spiskowali, a nawet walczyli (powstania narodowe, I wojna światowa). Odnotowana obecność Tarnopolczyków i Chyrowiaków na różnych (także eksponowanych) stanowiskach wynika przede wszystkim z ich indywidualnych zdolności, talentów i możliwości, ale jednocześnie jest świadectwem jakości wykształcenia otrzymanego w jezuickich instytucjach edukacyjnych.

[17] Należy zaznaczyć, że dbano także o mniejszości narodowe np. rusińską, czego ewidentnym przykładem było wprowadzenie języka rusińskiego do planu zajęć pozalekcyjnych i zatrudnianie nauczyciela do tego przedmiotu.

Reasumując: prowadzone badania pozwoliły nakreślić portret zbiorowy uczniów jezuickich instytucji edukacyjnych, pokazać ich pochodzenie społeczne, wyznaniowe i narodowe, a także dokonane wybory życiowe. Ukazały obraz powstawania modelu społeczeństwa ludzi kształcących się i zdobywających wykształcenie. Ponadto umożliwiły one, na przykładzie badanej społeczności uczniowskiej, prześledzenie kierunków zmian społecznych dokonujących się w dziewiętnastowiecznej Galicji. Uzyskane dzięki badaniom rozpoznania mogą również stanowić przyczynek do dalszych badań nad aspiracjami edukacyjnym, a także zawodowymi, poszczególnych grup społeczeństwa galicyjskiego.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

W moje badania związane z biografią zbiorową uczniów jezuickich instytucji edukacyjnych w Galicji w XIX wpisują się również badania nad biografiami wychowanków konwiktu szlacheckiego w Tarnopolu działającego w latach 1856-1886. Efekty tych poszukiwań badawczych zostały opublikowane we współautorskiej monografii, przygotowanej wraz z prof. dr hab. Ludwikiem Grzebieniem SJ, pt.

B. Topij-Stempińska, L. Grzebień, 2016, *Konwikt szlachecki w Tarnopolu 1856-1886. Słownik wychowanków*, Wydawnictwo WAM, Akademia Ignatianum w Krakowie, Kraków.

Recenzentami tej publikacji byli: prof. dr hab. Władysława Szulakiewicz i prof. dr hab. Jan Draus. W monografii zaprezentowane zostało 729 biogramów wychowanków konwiktu z lat 1856-1887. W toku podjętych badań ustalono nie tylko nazwiska konwiktorów, ale też czas ich pobytu w konwikcie oraz – w miarę możliwości – dalsze losy konwiktorów. Zachowane w Archiwum Prowincji Południowej Towarzystwa Jezusowego nieliczne źródła rękopiśmienne, uzupełnione o inne materiały źródłowe, stały się podstawą do prezentacji składu osobowego wychowanków konwiktu szlacheckiego. Publikacja ta stanowiła punkt wyjścia do podjęcia badań nad biografiami zbiorowymi uczniów jezuickich placówek edukacyjnych w Galicji.

Wspomniany wyżej nurt poszukiwań badawczych dopełniają badania w zakresu biografistyki historyczno-pedagogicznej. Pozwalają one na poznanie nie tylko indywidualnych postaci, ich sytemu wartości, światopoglądu, dróg edukacyjnych, dokonanych wyborów, ale także umożliwiają przybliżenie środowiska społecznego, w którym dane jednostki żyły i działały, ich wzajemnych wpływów, oddziaływań, przyjmowanych i przetwarzanych wzorców kulturowych, społecznych oraz edukacyjnych. W ten nurt badań wpisują się następujące publikacje mojego autorstwa:

B. Topij-Stempińska, 2012, *Józef Bok SJ (1874-1952) – „pomysłowy i ruchliwy przyjaciel dzieci"*, w: *Społeczeństwo, kultura, wychowanie w poglądach polskich jezuitów okresu II Rzeczypospolitej*, red. S. Cieślak, B. Topij-Stempińska, Akademia Ignatianum, WAM, Kraków, s. 315-326.
B. Topij-Stempińska, 2016, *W trosce o młodzież. Stanisław Podoleński SJ pedagog (nie)znany*, „Lubelski Rocznik Pedagogiczny", nr 4, s. 109-120.
B. Topij-Stempińska, 2016, *W poszukiwaniu nauczyciela doskonałego. Biografie pedagogiczne nauczycieli XX wieku*, w: *Z badań nad tradycją polskiej pedagogiki. Księga jubileuszowa dedykowana profesor Danucie Koźmian*, red. E. Magiera i J. Król, Wydawnictwo Naukowe WH Minerwa, Szczecin, s. 639-648.
B. Topij-Stempińska, 2018, *Nauczyciele szkoły jezuickiej w Chyrowie w literaturze pamiętnikarskiej*, „Biuletyn Historii Wychowania", nr 38, s. 65-79.
B. Topij-Stempińska, L. Grzebień, 2018, *Nauczyciele gimnazjum w Nowym Sączu 1838-1848. Szkice biograficzne*, w: *Wychowanie, socjalizacja, edukacja. Księga Jubileuszowa dedykowana prof. dr hab. A.M. de Tchorzewskiemu z okazji 75. rocznicy urodziny i 50-lecia pracy naukowej*, red. M. Chrost, K. Jakubiak, współautor rozdziału, WAM, Wydawnictwo Naukowe Ignatianum, Kraków, s. 717-738.

W publikacjach tych przybliżyłam sylwetki wybranych jezuitów – pedagogów, nauczycieli, którzy podjęli się pracy wychowawczej i dydaktycznej z dziećmi i młodzieżą w różnych okresach historycznych. Życie i działalność Józefa Boka i Stanisława Podoleńskiego przypada na czas II Rzeczypospolitej. Obaj jezuici byli zaangażowani w działalność edukacyjną zakonu: Józef Bok poprzez zarządzanie katolicką dziecięcą organizacją Krucjata Eucharystyczna i pracę wychowawczą z jej członkami, natomiast Stanisław Podoleński angażował się w działalność publicystyczną i popularyzatorską na polu wychowawczym, społecznym, kulturowym. Swoje spostrzeżenia, uwagi, sugestie i założenia pracy oraz kierunki wychowania młodzieży publikował Podoleński na łamach czasopism oraz w postaci publikacji zwartych. Obaj jezuici byli równie zasłużonymi działaczami społecznymi.

Drugi kierunek moich badań w obszarze biografistyki historyczno-pedagogicznej dotyczy grona pedagogicznego jezuickich szkół w Galicji. Biografie tych społeczności ukazuję przez pryzmat społeczności nauczycielskiej jako całości, ale także poprzez historię życia poszczególnych nauczycieli, którzy mieli swój udział w kształceniu i wychowaniu uczniów szkół jezuickich. Badanie te pozwoliły mi poznać specyfikę pracy pedagogicznej, stosowane metody pracy dydaktycznej i wychowawczej, a także relacje interpersonalne pomiędzy członkami społeczności szkolnej czy organizacyjnej. W ten nurt badań wpisuje się również opracowanie 116 biogramów nauczycieli eksjezuitów pracujących w szkołach Komisji Edukacji Narodowej. Biogramy te zostały opublikowane w pracy pt.

Komisja Edukacji Narodowej 1773–1794. Słownik biograficzny, red. A. Meissner, A. Wałęga, Wydawnictwo IHN PAN, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2018.

Kolejny nurt moich zainteresowań badawczych jest związany z dziedziną wychowania religijnego. Jego efektem są zarówno artykuły opublikowane w czasopismach, jak i rozdziały zamieszczone w pracach zwartych:

B. Topij-Stempińska, 2008, *Idea państwa w pedagogii Krucjaty Eucharystycznej (1925-1939)*, w: *Państwo a edukacja*, pod red. J. Kochanowicza i T. Tokarza, Wydawnictwo DSW, Wrocław, s. 141-148.
B. Topij-Stempińska, 2010, *Religia i wychowanie. Klasycy wychowania chrześcijańskiego XIX i początków XX wieku*, „Acta Univeritatis Nicolai Copernici. Pedagogika XXVI. Nauki Humanistyczno-Społeczne", z. 394, s. 53-68.
B. Topij-Stempińska, 2010, *Geneza pedagogiki ignacjańskiej*, w: *Pedagogika ignacjańska. Historia. Teoria. Praktyka*, pod red. A, Królikowskiej, Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum", Wydawnictwo WAM, Kraków, s. 87-105.

Zainteresowania związane z historią myśli pedagogicznej stały u podstaw zainicjowania badań dotyczących poglądów polskich jezuitów podejmujących działalność edukacyjną religijną, naukową, społeczną w II Rzeczypospolitej. Efekty pracy zespołu zostały przedstawione w pracy pod moją współredakcją pt.

Społeczeństwo, kultura, wychowanie w poglądach polskich jezuitów okresu II Rzeczypospolitej, 2012, red. B. Topij-Stempińska, S. Cieślak, Akademia Ignatianum, WAM, Kraków.

Recenzentem tej pracy był dr hab. Kazimierz Puchowski prof. UG. Celem wspomnianych badań było przybliżenie poglądów jezuitów dotyczących problematyki m.in. wychowania społecznego, rodzinnego, religijnego w odrodzonej Polsce.

Powyższe kierunki zainteresowań związane są również z poszukiwaniami badawczymi dotyczącymi znaczenia, miejsca i roli źródeł w podejmowanych badaniach historyczno-pedagogicznych dotyczących m.in. biografii pedagogicznych, dziejów szkolnictwa, historii myśli pedagogicznej. Celem wspomnianych badań było również ukazanie roli i znaczenia materiałów wspomnieniowych (pamiętniki, wspomnienia, autobiografie) w rekonstrukcji obrazu szkoły czy przedstawienie wizerunku osób. Problematykę tę odzwierciedlają następujące publikacje:

B. Topij-Stempińska, 2019, '*Memories of the Khyriv School Kept Alive by Its Students. Sources and Methodological Contexts*', "Peadagogica Historica", https://doi.org/10.1080/00309230.2019.1569076
B. Topij-Stempińska, 2017, *Pamięć o szkole w czasie zatrzymana. Wspomnienia Krzemieńczan i Chyrowiaków*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy, nr 1-2, s. 7-22.
B. Topij-Stempińska, 2016, *Źródła do działalności edukacyjnej konwiktu w Tarnopolu*, "Studia Peadagogica Ignatiana", nr 3(19), s. 227-242.
B. Topij-Stempińska, 2016, *Obraz i fotografia jako źródło historyczne*, w: *Dzieło chwali mistrza. Księga Jubileuszowa dedykowana Pani prof. dr hab. Irenie Popiołek z okazji 50-lecia pracy artystycznej i pracy pedagogicznej*, red. A. Królikowska, M. Łątkowski, B. Topij-Stempińska, Akademia Ignatianum w Krakowie, WAM, Wydawnictwo Ignatianum, Kraków, s. 243-252.
B. Topij-Stempińska, 2015, *Źródła do biografii pedagogicznej o. Józefa Boka SJ, w: Badania biograficzne w pedagogice. Studia źródłowe i bibliograficzne*, red. W. Szulakiewicz, seria wydawnicza: Pedagogika Toruńska, t. 6, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń, s. 155-168.
B. Topij-Stempińska, 2015, *Liceum Krzemienieckie w uczniowskim „kadrze wspomnień" zatrzymane*, w: *„Ateny Wołyńskie" – między historią a współczesnością*, red. A. Szmyt, A. Stroński, UWM, Olsztyn-Krzemieniec, s. 177-186.

Podjęcie badań nad źródłami pomocnymi w nakreśleniu genezy i działalności jezuickich instytucji edukacyjnych było dla mnie niezwykle istotne, bowiem ukazało nie tylko

wartość samych źródeł, ale też znaczenie instytucji czy osób w kształceniu i wychowaniu dzieci i młodzieży.

W zakres problematyki badawczej dotyczącej źródeł wpisują się również publikacje, ukazujące znaczenie czasopism jako materiału źródłowego zawierającego informacje o wychowaniu, działalności oświatowej, inicjatywach pedagogicznych podejmowanych w okresie, gdy periodyk był wydawany. Do tej tematyki nawiązują m.in. artykuły:

B. Topij-Stempińska, 2011, *Wychowanie państwowo-obywatelskie na łamach czasopisma „Młody Las" (1938-1939)*, w: *W kręgu dorobku edukacyjnego II Rzeczypospolitej*, red. K. Jakubiak i T. Maliszewski, Impuls, Kraków, s. 77-84.

B. Topij-Stempińska, 2015, *Dyskurs o rodzinie na łamach Przeglądu Powszechnego w II Rzeczypospolitej*, „Wychowanie w Rodzinie", nr 2, s. 139-154.

B. Topij-Stempińska, 2018, *Problematyka wychowania młodego pokolenia na łamach „Młodego Lasu" (1938-1939)*, w: *Zachować dla przyszłości. Sprawy szkolnictwa i oświaty w przekazie prasowym XX i pierwszych lat XXI wieku*, red. I. Michalska, G. Michalski, Wydawnictwo UŁ, Łódź, s. 203-212.

Swoje prace publikuję w czasopismach punktowanych z listy A: „Paedagogica Historica"; z listy C: „Annali di storia dell'educazione e delle Istituzioni Scolastiche", „Przegląd Historyczno-Oświatowy"; z listy B: "Acta Univeritatis Nicolai Copernici. Pedagogika XXVI. Nauki Humanistyczno-Społeczne", „Biuletyn Historii Wychowania", „Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce", „Horyzonty Wychowania", „Lubelski Rocznik Pedagogiczny", „Studia Paedagogica Ignatiana", „Wychowanie w Rodzinie" oraz w pracach zwartych.

Moje prace były cytowane w innych artykułach naukowych. Mój indeks Hirscha wynosi 2, a liczba cytowań według Google scholar wynosi 8.

6. Udział w projektach badawczych

W 2013 roku byłam wykonawcą w międzynarodowym projekcie badawczym pt. *Teacher Education Central European Research Network* (Standard Grant No. 21210119, funded by the Visegrad Fund, 20130). Grand badawczy został zakończony w 2014 r. Efekty wspólnych badań opublikowano w 2014 r. w pracy pt. *Comparative research on teacher education*, red. Gabriella Pusztai, Ágnes Engler, Verbum, Rozomberok 2014.

Od 2013 roku do 2017 roku współpracowałam z zespołem grantu *Komisja Edukacji Narodowej. Model szkoły i obywatela – koncepcje, doświadczenia i inspiracje.* Efektem mojej pracy są biogramy 116 eksjezuitów, którzy po kasacie zakonu kontynuowali pracę nauczycielską w szkołach Komisji Edukacji Narodowej.

W 2017 roku podjęłam współpracę z zespołem grantu realizującego projekt pt. *Humanistyka ma przyszłość* w ramach ministerialnego programu „Dialog". Celem tego grantu było „poprawienie wizerunku nauk społecznych i humanistycznych, ukazanie humanistyki

jako atrakcyjnej ścieżki kariery oraz popularyzacja i upowszechnienie dorobku naukowego humanistyki". Mój udział polegał na współpracy w przygotowaniu modułu upowszechniającego dokonania w dyscyplinie pedagogika pt. *Pedagogika ma przyszłość.* Efektem mojej współpracy jest popularnonaukowy artykuł podejmujący problematykę dzieci zdolnych w polskiej szkole pt. *Szczęście czy utrapienie?* „Polityka" marzec 2018, ogólnopolski dodatek *Pedagogika ma przyszłość* z 28.03.2018 r.

Projekty badawcze realizowane w ramach działalności statutowej:

Społeczne aspekty wychowania (2008); Działalność edukacyjna Krucjaty Eucharystycznej w Polsce międzywojennej (2009); Społeczeństwo – kultura - wychowanie w poglądach jezuitów polskich w II RP i Pamięć historyczna a edukacyjna teraźniejszość (2010); Dziedzictwo Kresów: nauka i edukacja (nr projektu 37/p/2013); Wychowankowie konwiktu szlacheckiego w Tarnopolu 1856-1886, (2014-2015 - nr projektu 41/P/2015); Historyczne konteksty edukacji, (2013-2014); Historyczna perspektywa w wychowaniu i edukacji, (2015-2016 - nr projektu 31/P/2015); Elitarne szkolnictwo jezuickie w Galicji w XIX i początkach XX wieku (2016); Między historią a pedagogiką. Konteksty źródłowe i metodologiczne (nr projektu DS/2017/WP/015).

W 2013 roku uczestniczyłam w przygotowaniu wniosku o finansowanie badań w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki. Moduł 1.1. pt. *Szkolnictwo średnie i akademickie w Polsce od XVI do XVIII wieku. Słownik geograficzny.* W wyniku postępowania konkursowego wniosek ostatecznie nie otrzymał dofinansowania.

7. Udział w konferencjach naukowych

Brałam czynny udział w konferencjach naukowych krajowych i międzynarodowych, podczas których prezentowałam wyniki swoich badań. Od 2009 roku uczestniczyłam ogółem w 29 konferencjach naukowych. Były one zorganizowane przez krajowe i zagraniczne ośrodki naukowe między innymi w: Sevilli, Warszawie, Krakowie, Toruniu, Szczecinie, Gdańsku, Łodzi, Białegostoku, Przemyślu, Wrocławiu, Lublinie, Katowicach, Krzemieńcu i Żytomierzu.

Wykaz konferencji i wygłoszonych referatów zamieściłam w Załączniku nr 4.

Ponadto przewodniczyłam jednej sekcji na konferencji naukowej *Ludzie z Kresów w dziejach Kresów i Polski;* Przemyśl, 25 listopada 2011 roku oraz współprzewodniczyłam (razem z dr hab. J. Januszewską-Jurkiewicz) sesji plenarnej na międzynarodowej konferencji: *Kresowe dziedzictwo - narody, wyznania, kultura,* Przemyśl, 8 listopada 2012 roku.

8. Udział w komitetach organizacyjnych konferencji i seminariów naukowych

W latach 2009-2017 uczestniczyłam w organizacji konferencji naukowych krajowych oraz międzynarodowych. Od 2009 do 2010 byłam koordynatorem Interdyscyplinarnej Konferencji Naukowej: *Pamięć historyczna, a edukacyjna teraźniejszość* (10 czerwca 2010 r., Kraków). W 2011 uczestniczyłam w organizacji międzynarodowej konferencji: *Edukacja religijna w Rosji i Europie w XVIII wieku* (9 - 10 czerwca 2011 r., Kraków). Ponadto w 2011 i 2012 należałam do komitetów organizacyjnych międzynarodowych konferencji współorganizowanych przez Instytut Historii PWSW w Przemyślu pt. *Ludzie z Kresów w dziejach Kresów i Polski* (25 listopada 2011 r., Przemyśl) i *Kresowe dziedzictwo - narody, wyznania, kultura* (8 listopada 2012 r., Przemyśl). W 2012 roku byłam przewodniczącą komitetu organizacyjnego konferencji pt. *Jezuici w II Rzeczypospolitej Edukacja – Kultura – Polityka* (23 października 2012 r., Kraków). W 2012 roku byłam członkiem komitetu organizacyjnego konferencji, zorganizowanej w związku z rokiem korczakowskim, pt. *Rozmawiając z dzieckiem - teoria i praktyka relacji dorosły-dziecko według Janusza Korczaka*, (15 października 2012 r., Kraków). W 2016 roku uczestniczyłam również w organizacji konferencji - *Instytucje Edukacyjne w Krakowie i na ziemiach polskich w XIX i początkach XX wieku* (1-2 kwietnia 2016 r., Kraków), a także w 2017 roku w organizacji konferencji pt. *Nauczyciele Zasłużeni, Niedoceniani. Zapamiętani* (19-20 września 2017 r., Kraków).

9. Udział w komitetach i radach naukowych czasopism

Jestem członkiem rady redakcyjnej czasopisma „Studia Paedagogica Ignatiana" (wcześniej wydawany jako „Rocznik Wydziału Pedagogicznego"). W pracach redakcji tego czasopisma uczestniczę od 1999 roku. W 2001 roku pełniłam obowiązki sekretarza redakcji tego periodyku. Od 2011 roku jestem również członkiem zespołu redakcyjnego czasopisma „Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce". Jako członek redakcji obu czasopism angażuję się w prace redakcji związane z popularyzacją wiedzy z zakresu pedagogiki i jej subdyscypliny historii wychowania.

W 2013 roku byłam m.in. redaktorem tematycznym periodyku „Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce" nr 4, a w 2014 roku rocznika „Studia Paedagogica Ignatiana". Aktualnie jestem redaktorem tematycznym periodyku „Horyzonty Wychowania", (2019 nr 3), poświęconego *Rodzinie w wiekach XIX i XX.*

10. Działalność w towarzystwach naukowych

Od 2002 roku jestem członkiem Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, oddział w Krakowie. W latach 2004-2007 wybrano mnie na wiceprzewodniczącą krakowskiego oddziału PTP. Natomiast w latach 2014-2017 byłam przewodniczącą Komisji Rewizyjnej krakowskiego oddziału PTP. W roku 2017 zostałam ponownie wybrana, na kolejną kadencję, na członka Komisji Rewizyjnej.

Od 2011 roku uczestniczę jako członek w pracach Zespołu Historii Wychowania przy KNP PAN, a od 2013 roku jestem członkiem Towarzystwa Historii Edukacji.

11. Działalność dydaktyczna i w zakresie popularyzacji nauki

W ramach działalności dydaktycznej prowadziłam w ostatnich latach zajęcia dydaktyczne związane z kierunkami moich badań naukowych. Były to przedmioty:

1. Historia myśli pedagogicznej
2. Nurty i doktryny pedagogiczne

Ponadto w ramach podejmowanej działalności dydaktycznej i badawczej prowadziłam i prowadzę seminaria dyplomowe dla studentów kierunku pedagogika. Od 2009 r. byłam promotorem: 34 prac licencjackich i 13 prac magisterskich. Poza tym byłam recenzentem 121 prac dyplomowych: licencjackich i magisterskich.

Szczegółowy opis działalności dydaktycznej zamieszczony został w załączniku nr 5.

12. Opieka naukowa w charakterze promotora pomocniczego

W dniu 27 maja 2017 roku zostałam powołana na promotora pomocniczego w przewodzie doktorski w dyscyplinie pedagogika mgr Wioletty Kosowskej-Maca, wszczętym przez Radę Wydziału Pedagogicznego Akademii Ignatianum w Krakowie, 27 maja 2017 roku. Zatwierdzony temat brzmi *Działalność stowarzyszeń Rodzin Kolpinga na terenie województwa małopolskiego w latach 1990-2018.* Promotorem pracy jest prof. nadzw. dr hab. Witold Chmielewski.

W dniu 19 czerwca 2018 roku zostałam powołana na promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim w dyscyplinie pedagogika mgr. Marka Świdra, wszczętym przez Radę Wydziału Pedagogicznego Akademii Ignatianum w Krakowie, 19 czerwca 2018 roku. Zatwierdzony temat brzmi *Szkoła w pamięci absolwentów I LO im. Eugeniusza Romera. Studium historyczno-etnograficzne.* Promotorem pracy jest prof. nadzw. dr hab. Maria Marta Urlińska.

13. Staże naukowe

Od 1 października 2016 roku do 31 stycznia 2017 roku realizowałam staż naukowy w Dolnośląskiej Szkole Wyższej we Wrocławiu. W ramach stażu miałam możliwość poznania warsztatu badawczego pracowników DSW, konsultacji naukowych oraz hospitacji i prowadzenia zajęć dydaktycznych dla studentów DSW. W trakcie stażu prowadziłam kwerendę archiwalną i biblioteczną m.in. w Zakładzie Naukowym im. Ossolińskich we Wrocławiu.

Od 1 kwietnia 2018 roku do 1 października 2018 roku odbyłam staż naukowy w Żytomierskim Uniwersytecie Państwowym im. Iwana Franki w Żytomierzu na Ukrainie. Staż ten pozwolił mi na wymianę doświadczeń i wiedzy z ukraińskimi badaczami, dotyczącej działalności jezuitów na tym terenie. W żytomierskim archiwum państwowym znajdują się dokumenty dotyczące zakonu jezuitów z pierwszej połowy XIX wieku. W ramach stażu, na konferencji zorganizowanej przez Uniwersytet w Żytomierzu, miałam możliwość popularyzacji wiedzy dotyczącej szkolnictwa jezuickiego w XIX wieku.

14. Recenzowanie publikacji w czasopismach międzynarodowych i krajowych

W 2013 roku byłam recenzentem artykułu nadesłanego do „Rocznika Antropologii Historii" (2013 r., pkt. 6).

15. Działalność organizacyjna i pełnione funkcje

Od 1998 roku do 2006 roku odpowiadałam jako asystent w Wydziale Pedagogicznym Akademii Ignatianum w Krakowie za przygotowanie harmonogramu pracy dla pracowników naukowo-dydaktycznych i planu zajęć dla studentów kierunku pedagogika i praca socjalna.

Uczestniczyłam w pracach zespołu przygotowującego Wydział Pedagogiczny Akademii Ignatianum w Krakowie na przyjęcie systemu bolońskiego. Opracowałam i przygotowywałam nowe programy studiów uwzględniające nowy system punktów ECTS. Ponadto uczestniczyłam w pracach uczelnianej komisji przygotowującej dokumenty dostosowujące programy studiów do Krajowych Ram Kwalifikacji. Brałam aktywny udział w pracach zespołu opracowującego efekty kształcenia dla specjalności prowadzonych w ramach kierunku pedagogika i praca socjalna.

W 2010 roku zostałam wybrana na stanowisko zastępcy dyrektora ds. dydaktycznych w nowo powstałym Instytucie Nauk o Wychowaniu w Wydziale Pedagogicznym AIK.

W latach 2011-2013 byłam odpowiedzialna za przygotowanie nowych programów i planów studiów prowadzonych w Instytucie Nauk o Wychowaniu.

W 2014 roku Rada Instytutu Nauk o Wychowaniu wybrała mnie na Dyrektora Instytutu Nauk o Wychowaniu. W 2018 roku Rada Instytutu ponownie powierzyła mi tę funkcję.

Biorę aktywny udział w pracach Katedry Historii Oświaty i Wychowania, Instytutu Nauk o Wychowaniu oraz Wydziału Pedagogicznego.

W okresie zatrudnienia na stanowisku adiunkta w Akademii Ignatianum byłam i jestem członkiem następujących uczelnianych, wydziałowych i instytutowych komisji, zespołów oraz komitetów:

Wydziałowa Komisja Dydaktyczna (2009-2010)

Wydziałowa Komisja Stypendialna (2011)

Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna (Przewodnicząca 2011-2013)

Uczelniana Komisja Rekrutacyjna (2013-2014)

Wydziałowy Zespól ds. Doskonalenia Procesu Dydaktycznego (2013-2014)

Komisja ds. podziału dotacji przyznawanej w wewnętrznym trybie konkursowym młodym naukowcom (od 2016)

Kierunkowy Zespół ds. Oceny Tematów Prac Dyplomowych (od 2015)

Wydziałowa Komisja ds. Nagród Dziekana Wydziału Pedagogicznego (2014-2018)

Komitet Koordynujący przygotowanie Raportu Własnego Wydziału Pedagogicznego dla agencji AVEPRO (2017-2019)

Wydziałowy Zespół Oceny Nauczycieli Akademickich (2018)

16. Nagrody i wyróżnienia

W 2009 roku otrzymałam nagrodę Senatu Akademickiego Wyższej Szkoły Filozoficzno-Pedagogicznej „Ignatianum" za współtworzenie uczelni i wkład w rozwój kierunku pedagogicznego i zaangażowanie w pracę naukowo-dydaktyczną w Ignatianum oraz za zasługi na polu naukowym i wychowawczym.

W 2014 roku otrzymałam nagrodę Rektora Akademii Ignatianum w Krakowie za znaczące osiągnięcia naukowe, udział w międzynarodowym projekcie badawczym oraz aktywny udział w pracach nad podnoszeniem jakości kształcenia w Instytucie Nauk o Wychowaniu.

B. Tągij-Stempińska